

Popis ovlaštenih i referentnih laboratorija za kontrolu kvalitete poljoprivrednog reprodukcijskog materijala koji vrše ispitivanje kontaminacije sjemena sporama *Tilletia* spp.:

LABORATORIJ	SJEDIŠTE TVRTKE	TELEFONSKI BROJ
PIK - VINKOVCI plus d.o.o.	32100 Vinkovci, M. Gupca 130	032/339-730, 099/449-7548
EUROINSPEKT - OSIJEK	31000 Osijek, Vijenac Petrove gore 21	031/370-811, 099/673-6228
BELJE PLUS d.o.o.	31326 Darda, Sv. Ivana Krstitelja 1a	031/703-491, 091/179-0550
ŽITAR d.o.o.	31540 Donji Miholjac, Kralja Držislava 1	031/634-045, 091/290-7999
HAPIH, Centar za sjemenarstvo i rasadničarstvo	31000 Osijek, Usorska 19, Brijest	031/275-705, 099/731-2201
POLJOPRIVREDNI INSTITUT OSIJEK	31000 Osijek, Južno predgrađe 17	031/501-305
ŽITO d.o.o.	31000 Osijek, Đakovština 3	031/801-485, 091/281-3109
RWA Hrvatska d.o.o.	31000 Osijek, Zapadno predgrađe 18	091/236-9210
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVcima	48260 Križevci, Milislava Demerca 1	099/220-8888
ISTERRA HRVATSKA d.o.o.	35400 Nova Gradiška, Kralja Petra Svačića 17	035/363-018, 098/983-6737
POLJODAR TIM d.o.o.	435000 Daruvar, Josipa Jelačića 77	043/326-316, 099/845-4450
KUTJEVO d.d.	34340 Kutjevo, Kralja Tomislava 1	034/255-032, 099/359-3005
Bc Institut d.d.	10370 Dugo Selo, Rugvica, Dugoselska 7	01/278-1572, 091/604-7681

Za sve potrebne informacije javite se najbližoj podružnici Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede, Ministarstva poljoprivrede.

Smrdljiva snijet - opasnost koja i dalje prijeti

ZNAKOVI BOLESTI

Tipični znakovi mogu se uočiti tek pred žetvu. Zdravi klasovi su povinuti od težine zrna. Zaraženi klasovi su nakostrušeni i strše uvis, jer su pljevice razmaknute radi snetljivih zrna. Snetljiva zrna su lakša, okruglasta, tamna, te kraća i deblja u usporedbi sa zdravim zrnom. Vanjski dio zrna je očuvan, a unutrašnjost je ispunjena crnom, prašnom masom neugodna mirisa. U pravilu su sva zrna u klasu zaražena. Ako se zaraženi klas protrlja među dlanovima, vidi se crna prašina neugodna mirisa po ribi.

KOJE BILJKE NAPADA SMRDLJIVA SNIJET?

Smrdljiva snijet napada pšenicu, ječam, raž, tritikale, mnoge uzgajane trave i travnate korove (ljulj, ovsik, oštrica, pirika, vlasulja vlasnjača i druge).

KAKO DOLAZI DO ZARAZE?

Crna prašna masa je masa spora kojima se smrdljiva snijet širi. Jedno snetljivo zrno sadrži čak 4 - 9 milijuna spora. Snetljiva zrna pucaju u kombajnu tijekom žetve i spore zaraze zdrava

tako da se zadrže na površini zrna u bradi i brazdi. Ako se posije zaraženo sjeme, dobiva se usjev zaražen smrdljivom snijeti, koji se mora propisno zbrinuti.

KAKO SE ZARAZA PRENOSI?

1. zaraženim sjemenom,
2. zaraženim tlom,
3. zaraženim korovima domaćinima,
4. zaraženim kombajnom,
5. zaraženim transportnim sredstvima i
6. zaraženim skladišnim prostorom.

SUZBIJANJE

Preporučuje se:

- sijati isključivo certificirano, kvalitetno tretirano sjeme,
- širi plodored - u zaraženo tlo najmanje tri godine ne sijati pšenicu i ostale vrste, koje napada smrdljiva snijet,
- suzbijati travnate korove domaćine smrdljive snijeti,
- ne koristiti kombajn koji je korišten u žetvi zaraženog usjeva, zaražena transportna sredstva ili zaraženi skladišni prostor bez prethodne dezinfekcije.

OBVEZE POSJEDNIKA BILJAKA DOMAĆINA

Posjednici biljaka domaćina obvezni su u razdoblju koje prethodi žetvi vizualno pregledati usjeve biljaka domaćina na eventualnu zarazu štetnim organizmom.

Ako posumnja na zarazu štetnim organizmom, posjednik bilja obvezan je o tome odmah obavijestiti nadležnog fitosanitarnog inspektora.

UPOZORENJE!

Zaraženu pšenicu ne koristiti za ishranu ljudi i životinja, jer može doći do trovanja.

Ne paliti zaraženo sjeme ni strništa, jer lagane spore nosi vjetar u nezaražena područja.

Sukladno Naredbi o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i iskorjenjivanje smrdljive snijeti - *Tilletia* spp. (NN 80/2013), zaraženo ili kontaminirano bilje mora se zbrinuti na jedan od sljedećih načina: zaoravanjem ili zakapanjem u tlo, i to tako da se spriječi širenje zaraze; korištenjem za proizvodnju biogoriva ili na druge stručno opravdane načine. Kombajne, prijevozna sredstva, elevatore i druga sredstva za rad koja su došla u doticaj sa zaraženim ili kontaminiranim biljem potrebno je dekontaminirati.

Sukladno Pravilniku o doradi sjemena s poljoprivrednog gospodarstva (NN 41/2023) poljoprivredni proizvođač može koristiti sjeme s poljoprivrednog gospodarstva biljaka domaćina štetnog organizma *Tilletia* spp. uz uvjet da je provedena laboratorijska analiza sjemena na prisutnost spora *Tilletia* spp. i da je rezultat analize negativan.

Potvrdu o obavljenim laboratorijskim analizama na prisutnost spora *Tilletia* spp. poljoprivredni proizvođač ima obvezu čuvati najmanje dvije godine od dana njenog izdavanja.